

14.6.2022

Euroopan parlamentin jäsen Elsi Katainen, TRAN-valiokunnan jäsen, (Renew Europe/kesk.)

Asiantuntijalausunto eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Aihe: Suomen ennakko vaikuttaminen mitta- ja massadirektiivin 96/53/EY uudelleen tarkastelemiseen

Haluan kiittää eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokuntaa lausuntopyynnöstä. Mitta- ja massadirektiivin 96/53/EY uudelleentarkastelu on osa rahtiliikenteen viherryttämispakettia ja tulee olemaan erittäin tärkeä aloite raskaan liikenteen turvallisuuden ja ympäristöystävällisyyden lisäämiselle, jäsenmaiden välisien kuljetusten esteiden poistamiselle ja sisämarkkinoiden tasapuolisten toimintaedellytysten takaamiselle. Tieliikenne on yksi suurista sektoreista, joissa on jo tapahtunut ja tulee tapahtumaan paljon muutoksia EU:n ilmastolain ja vihreän kehityksen ohjelman toteutuksen myötä. Eri sektoreilta tulevat aloitteet linkittyvät toisiinsa ja siksi tieliikenteen osalta on tärkeää tarkastella lakiehdotuksen kokonais- ja ristikkäisvaikutuksia. Vaikuttamisessa tärkeintä on ratkaisukeskeisyys.

Olen erittäin tyytyväinen, että Suomi on aktiivisesti vaikuttanut jo ennakkoon aloitteen sisältöön ja informoinut myös EU-parlamentin toimijoita aloitteeseen sisältyvissä kysymyksissä. Komissio julkistaa lakiesityksen vuoden 2023 alkupuoliskolla, joten juuri nyt on oikea hetki vaikuttaa sen sisältöön. Toimivaltakysymysten jako EU:n tulevassa käsittelyssä ei ole vielä selvillä, mutta todennäköisesti liikenne- ja matkailuvaliokunta tulee olemaan päävaliokunta ja ainakin ympäristö- ja teollisuusvaliokunnat antavat lausunnot.

On tärkeää, että lainsäädännöllä luodaan vakaa, selkeä ja ennustettava toimintaympäristö ja näin kannustetaan elinkeinoelämää investointeihin ja yrittäjyyteen. Hallinnollista taakkaa alan toimijoille on vältettävä ja sitä on korostettava komissiolle direktiivin valmistelussa. Suomen ennakko vaikuttamisen kohteet ovat mielestäni oikeat, sillä toimintaympäristön vakauden ja jatkuvuuden kannalta on tärkeää, että mittojen ja massojen kansallinen poikkeusmahdollisuus pysyy direktiivin artikla 4 kohdassa 4 mukana. Varsinkin, kun Venäjän raja on kiinni nyt ja vielä vuosia eteenpäin, suurempien ja painavampien yhdistelmien kuljetukset ja logistiikka- ketjut ovat elintärkeitä suomalaiselle elinkeinoelämälle, varsinkin metsäteollisuudelle.

Liikennemuotojen siirtyminen esimerkiksi tieliikenteestä raiteille voi toimia niillä EU:n alueilla ja aloilla, joissa se on kustannustehokasta ja realisoitavaa, mutta esimerkiksi puukuljetuksissa Suomen välimatkoilla ja tavaravirran volyymillä se ei ole mahdollista. Kuljetusvolyymin kasvu puolestaan vähentää päästöjä tonnikipometriä kohden tuoden myös positiivisia ilmasto- ja ympäristövaikutuksia. Siten direktiivissä tulee jatkossakin ottaa huomioon alueelliset ja maantieteelliset erityispiirteet. Myös mahdollisuus rajat ylittäviin kuljetuksiin raskaammilla ja pidemmällä ajoneuvoilla on tärkeää säilyttää silloin, kun ne täyttävät molempien maiden kansalliset vaatimukset. On myös arvioitava, onko tarpeen laajentaa poikkeus kattamaan myös useampia maita. On huomioitava, että eri EU-maissa tieliikenteen infrastruktuuri raskaiden kuljetusten osalta on hyvin erilainen kuin Suomessa. Toimivan lopputuloksen löytämiseksi poikkeukset tulisi pitää selkeästi rajattuina ja vapaaehtoisina.

Tieliikenteen päästövähennykset ovat tärkeässä roolissa EU:n 2050 ilmasto-neutraalisuustavoitteen toteutumisessa. Komissio julkaisee asetusehdotuksen raskaan liikenteen päästöstandardeista samoihin aikoihin mitta- ja massadirektiivin kanssa. Näiden aloitteiden ristikkäisvaikutukset on tunnistettava ja hyödynnettävä ennakkovaikuttamisessa sekä tavoiteltava sitä, että päästöt lasketaan koko elinkaaren ajalta eikä vain pakoputken päästä. Näin bio- ja vähähiilisten polttoaineiden potentiaali raskaan liikenteen viherryttämisessä pystytään realisoimaan.

On todella myönteistä, että komissio on REPowerEU aloitteessaan korostanut biokaasun tärkeyttä vihreässä siirtymässä ja vaatii biokaasun tuotannon kaksinkertaistamista EU:ssa vuoteen 2030 mennessä. Aiemmin komissio on suhtautunut biokaasun potentiaaliin varautuneesti. Tätä momentum on nyt hyödynnettävä, jotta biokaasu saadaan mukaan mahdollisimman moneen lainsäädäntöön. Näin lähetetään myös liikennesektorille rohkaiseva viesti investointien ja tuotannon puolesta, mikä tuo Suomeen hyvinvointia ja työpaikkoja.

Mitta- ja massadirektiivin uudelleenarviointi on harvaan asutulle Euroopan reunamaalle ratkaisevan tärkeä aloite. On tärkeää, että Suomen erityispiirteet otetaan huomioon tarkasti määritellyillä poikkeuksilla ja joustoilla. On hienoa, että Suomi on aloittanut aktiivisen ennakkovaikuttamisen hyvissä ajoin. Tulen seuraamaan tätä lainsäädäntöprosessia tarkasti Euroopan parlamentissa ja jatkan mielelläni hyvää yhteistyötä eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan ja liikenne- ja viestintäministeriön kanssa.